

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyitér 2. Telefonszám 124

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:

DR. KISS PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:

Félévre 10 K — f. | Egy hóra 1 K 90

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:

Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 40

Egyről-másról.

A hétfői közgyűlés sok fontos dolgot van kiváltképpen elintézni. Ebből a nagy munkaidőben a közgyűlési tervnek is olyan fontos eredményeket kell teremnie, mint az időtlen makai földnek. A gazdasági tárgyszereket sejtetni segedi, hogy ezáltal olyan határozatokat fogadjon ki, amelyek a vármegye fejlődését, virágzását s a közérdekű célokat szolgálják. Ebben a reményben várják a hétfői közgyűlést.

Mazi szabályrendeletéről is lesz szó a hétfői közgyűlésen. Pont öt esztendővel készült ez a szabályrendelet. Öt esztendő alatt keresztül magának kizárólag jelentékeny fejlődést a mezőgazdaság s a város egy fillért sem. Ezenkívül a fervelet szerint legkevesebb 3000 korona jövedelmese lesz a városnak a mezőgazdaságtól, hogy eddig nem volt, ennek oka a város vezetőségében, nem a jelenlegiben keresendő. Így kell a városi jövedelmeket emelni, nem pótlólag emeléssel. A mezőgazdasági együttes utasítás arra, hogy a város, gazdasági ügyeit megértéssel, megértéssel s modernitással kezelni kell, pedig vezetni. A vezetés ez az, ami annyira hiányzik málnak a mi makai. Makó város 120 százalékos pótlólagos egy keservesen ad miniatúráról.

A vezetés hiánya az oka annak is, hogy a mezőgazdasági igazgatóságok kiállítását s a mezőgazdasági s közérdektől való lebonyolítása magánkézbe jut. Ha a város kizárólag magának ezt, egy legalább is 20—30000 (harmiazezer) korona évi jövedelemhez jutna a Nem kéne Makó városnak egy fillér pótlólagos se fizetni. Jelen bőven ismételt, városi közérdekre, jobb világításra, napközi otthonokra, mindenre, amire csak modern rejtődő

városnak szüksége van. Halljuk, hogy a városkészen azal dívelnek, hogy nincs alkalmas személy a nem vállalkhat a város ely viskót, mint a hagyományok s elterjedés a városi gazdasági helyzetét, Makó városnak erkölcsi felelőssége volna a termelőkkel és a kereskedőkkel szemben, hogy igenis a város becsülése le a mezőgazdasági s közérdektől. Kap megfelelő embert is jó pénzért, tartja a nagy s magánkézbe juttatni olyan megbecsüléssel, ami lenas a város részéről, amit jövendő soha nem lehet.

Makó városának anyagi helyzetét ismeri mindenki. Tudjuk jól mit jelentene a város életében harmiazezer kétszáz jövedelem, amit nem Makó városnak azok fizetnek, akik a makói mezőgazdaságot Makóról elviszik. Ilyen óriási s közérdektől elérhető jövedelem után miért nem nyújtja fel a vármegye a kezét. A hétfői közgyűlésen szeretnék ha valaki felismerne a szavát s kimutatna erre a dolgra, ami nemcsak a termelők és kereskedők, hanem a város élők is, hogy a mezőgazdasági lebonyolítása mindig és mindenkor a város kezében legyen. A helyesen feltehető kérdések kívánja ezt. Ez előtt pedig mindenkinél meg kell hajolnia.

A városi sőtésziszta telep felállítását is kifogja mondani a közgyűlés. Ezt is 3 évvel később mint kellett volna. Makó város boldog boldogtalannal a győzelmeket szerzett a sőtésziszta telep felállítását deráre berára a hízott sőtésziszta telep kőről s a makói közérdektől való lórággal ismételt. Rákosy kapitány igen helyesen már 3 évvel ezelőtt javasolta a sőtésziszta telep felállítását. Akkor nem kellett. Most muszáj vagyunk vele. Három évvel

ezelőtt óriási kamat hajtott volna a városnak. Ma ép úgy az inszertől szabadít meg bennünket. Késő háttér — ok gondolat, mind egy kutyával állunk hát legalább az inszertől menekedni meg makó közérdektől nek az a része, amelyik se nem hadsereg szállító se nem díszakucpec vagy más nagy hadijövedelemmel bíró egyén. A villanyvilágítás díjait is felfogják emelni, minden megdrágult, a szén, a gép, a masina, meg a fegyveres is. Hát a villanyvilágítás árát is felismerik, méltányosnak kellé nyus, de hát arra azán vigyázzon a képviselőtestület, lesz ez az emelés csak a háberu tartalmára szeljen, nehogy a régi 50 esztendőre elrontott a közvilágítás díját mint ahogy apánk csinálták.

Árpáért is felelt a közgyűlés a kormányhoz. Míg feliratnak, míg a feliratokhoz érkezik, az egész makai jövedelmény felfordás éhes. De mégis közben igen gyorsan felvirágzik az ár, uszóra, amely már is olyan,

hogy megva 100—200 koronát adnak egy máson árpáért. A rendőrség keresi az árdrágítókat, de nincs szerencséje, hogy megterelje. A sok felirat helyett többet ér, ha a polgár ester utnak indulna kétfőn s személyesen intézné a dolgot, akkor már szerdán tudnék, hogy lesz a árpavagy nem. De felirat, leirat, felirat, nem sokat ér. Az ilyeneknek megajánlása kell utána járni.

A makói hídról is lesz szó, mint hogy a híd neve átladó a vasutársaság úgy akarja megbeszénálni a várost, hogy a város tulajdonába átladó híd (é), mindössze 18 méternyire akarja építeni az új hidat. Hát ebből a szomszédságból nem kérnek. Makó város képviselőtestületének érdekesen kell tiltakozni ellen. Hát ezek a dolgok vannak a hétfői közgyűlésre, ha jól végzik el, akkor lehet mondani, hogy ez a két jól kezdődik, mert ennek a kezdetnek csak olyan lehet a folytatása, ami makó városának jövőjét javát jelenti.

Kivertük az oroszokat a kárpátokból.

Vad futásban menekül a román és az orosz

Az orosz—román tehermentesítő offenzíva teljesen összeomlott. Vitéz seregeink kiverték az orosz—román hadakat a kárpátoktól s erős töredékkel üldözik őket. Egész seregek hátrálnak. A hátrálás vad futássá fajult. Dicő seregeink erőiesen üldözik az ellenséget. Hős csapataink magasztalták az ellenségtől a kárpátok egészen a felső Szerethig. Az egész arcvonalon menekülésre kényszerítve a hátrál az ellenség.

A király teljesítette a magyar nemzet régi kívánságát.

Amiért a függetlenségi párt harcolt. - A magyar ezredek szolgálati nyelve magyar lesz.

Nagy jelentőségű és fontos hírt közöl velünk fővárosi tudósítónk. Nem kis dologról van szó, mindarról, hogy IV. Károly király, aki már annyi féltét adta a magyar nemzet iránt érzett szeretetének ismét fényes bizonyítékát szolgáltatotta annak, hogy igazi magyar király.

Öfelsége ugyanis megigértte, hogy a magyar ezredek szolgálati nyelve magyar lesz. Ami oly soká mint elérhetlen óhaj áll minden magyar szívében, most valóra válik. Kijelentette öfelsége, hogy a magyar nemzet ez óhaját teljesíti, mert elismeri a magyar nemzetnek ehhez való jogát. Ertsse meg jól az olvasó, a böcs király nem hol-

mi kegyadományt nyújt a nemzetnek, hanem elismeri és előre hívja egy régebbi és eddig szunyadozó jogát.

Öfelsége kijelentette, hogy a magyar ezredekben a magyar szolgálati nyelvek életbeléptetésének ideje a magyar nemzetétől függ.

Igazán történelmi időkkel élünk. Teljesülni látjuk a magyar nemzet régi vágyát s óhaját. A böcs uralkodó özszefferr a néppel midőn jogokat ad, összefor a nemzettel, midőn a nemzet régi vágyát teljesíti. Ámde a kormány is óriási sikere ez. Megmutatta a kormány ezzel, hogy az alkotások keretén az olyan alkotásoké, melyek a nemzet életében maradandó nyomokat hagynak.

Makói nők a főispánné előtt.

Munkában a nemes szívek.

Megiríuk, hogy Makó nemeszívű hölgyei asszonyai, vasárnap délelőtt, templom után moxatre küldöttségben tisztolagok a főispánné előtt, hogy megnyerjék őt annak a nagyszabású népnemopnek mely Szt. István napján fog lezajlani s melynek tiszta jóvedelme a szegény gyermekek felruházására és téli cipőjére fog fordíttatni.

Makó város asszonyai, lelkesen fogadták felhívásunkat s készséges örömmel állnak abba a sorba, melynek holnap az élére Dr. Justh Jánosné az a nemes szívű hölgy áll.

Makó város asszonyai megfogják mutatni, hogy nemes szívek mire képesek mikor arról van szó, hogy a szegény hátrahagyott gyermekek ne fáz-

zanak, ne szenvedjenek.

Makó asszonyai! Legyetek ott vasárnap a megyeházán minél nagyobb számban. Mutasátok meg a nap főispánjának és népének, hogy milyen hatalmas ereje és eredménye van annak a jótékonyági akciónak melynek ti vagytok a lelkei.

Egy makói asszony se tartsa magát távol e mezegetéstől, melynek élén a legderekabb makói asszonyokat látjuk.

Felhívás.

A makói szegény gyermekek téli ruhával való ellátása céljából Szt. István király napján népnemopélyt rendezünk. A népnemopély rendezés előkészületeit megbeszélendő felkérjük Makó város minden szép és jó iránt ösztönösen lelkesedő magyar nőit, hogy

a folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor a vármegyeháza nagytermében tartandó előkészítő értekezle-

ten teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

Együttel felkérjük a Makó város területén működő özszes jótékony egyesületek: A Bethánis egyesület, a D. M. K. E., a D. M. K. E. leánykör, a Gyermekevédő liga, a Kath. kör, a Kath. leányegylet, az izr. nőegylet, a Vörös Kereszt egylet, a Sanatórium egyesület vezetését, hogy tagjaikkal a minél nagyobb számban való megjelenésre buzdítani szíveskedjenek.

Az előkészítő bizottság nevében:

Makó, 1917. aug. 10.

Özv. Bara Zsigmondné
Dr. Dózsa Sámuelné
Hervay Istvánné
Dr. Justh Jánosné
Nagy Károlyné
Návay Aranná
Özv. Szilágyi Béláné.

NAPI HIREK

Felemlik a hadisegélyeket. A mai minisztertanács elhatározta a hadisegélyeknek egész vonalon való felemlését. A hadisegélyek felemlése a legrövidebb idő alatt meg fog történni. A részletek kidolgozására a minisztertanács Gratz Gusztáv Dr. pénzügyministert bízta meg.

A villanyvilágítás szempontból drágább lesz. A villanyvilágítási díjakat felemlik a villanyvilágítási bizottság javaslata alapján mely számolt a realkívál neköz anyagbeszerzési lehetőségekkel, a szén, kabóka, szén és olaj nagymérvű drágaságával. Az emelés körülbelül 30 százaléket tesz s pedig az eddigi 76 fillér hektévat óránkénti ára 9 fillérbe fog kerülni. Az általánosvilágítás díját nem emelik. Ugyazintén változatlan marad a közvilágítás ára is. Az áremelés egy évre szól, Szeptember 1-től 1918. szeptember 1-ig.

SZÍNHÁZ.

Megnyitő előadás.

Tegnap este tartotta első előadását Mádasy József színházai színtársulata és öszintén jelenthetjük, hogy az a kitérő hír mely a pársulat jöveteletét megelőzte, minden tekintetben beigazolódott. Kiváló — előrangú tagokból álló társulat — igen jó zenekart, kellemesen berendezett színpadot ismertettünk meg a megnyitón és már most jele-
z-

jük, hogy a nádasy társulattól igen szép előadásokat remélhetünk.

Az első este Strauss gyönyörű zenéjű nagy operettje a „Csokoládé katonák” kerülni mutatóra. A darab igen nagy sikert aratott és a díszes előkelő közönséggel megtöltött színház nem győzött tapsolni a szebbnél szebb énekszámoknak és a kitérő szereplőknek. A nők közül Révész Ilonka, Mádasy és Hervay Erzsike arattak a legutóbb sikert, míg a férfi tagok közül mint régi kedvenceket szeretettel köszöntötték Kemlós Vilmost, Thorma Zaigát és Rézait. Igen jól játszott Kürthy Károly és derekas munkát végzett Hajsinak karmester és a kitérő rendező Remete Géza.

A „Csokoládé katonák” ma este megismétlik, előreláthatólag zsufelt ház előtt. A Kö-ön ség nagyon lelkes és kellemes hangulatban távozott a színházból.

„Szép asszony” bemutatój Gábor Andor gyönyörűen megírt darabát hétfőn és kedden este kerül bemutatásra színházunkban. A nagyhatású művet Budapesten a Nemzeti Színházban ideiglenesen játszották és vidéken is mindenütt óriási sikere volt. A „Szép asszony” címszerepét Zöldi Vilma játsza míg a többi szerepekben Nádasyné, M. Lengyel Irén, Hidvégi Ernő, Thorma Zaiga, Kürti és Rézai lépnek fel. A bemutató iránt igen nagy az érdeklődés.

Az első délutáni előadás. Ma vasárnap délután Strauss rendkívül mulatságos táncos nagy operettje a „Legénybúcsú” kerül színi előrendű szereposztásban, a két női főszerepben Révész Ilonka és Hervay Erzsike. Nagyszerű szerepet játszik Kemlós és Remete is.

Színházi hírek. Vasárnap délután első énekkel az öszintén elsőrendű tagok felléptével a Legénybúcsú nagy operett megy. Vasárnap este héli tudatban másodszor adják „Csokoládé katonák” míg hétfőn és kedden Gábor Andor nagyszerű új darabja a „Szép asszony” megy. Jegyeket ezekre az előadásokra már lehet előre váltani.

Vessék kisebb, nagyobb mennyiségben

berdékát és hvegeket
Iritz Sámuel özv. cég

Kiadó egy nap

háló szoba butor

Megtekinthető Ud utca 8 szám.

Makói első keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

MEGHIVÓ.

A makói első keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1917. évi augusztus hó 19-én délután 4 órakor "Kath. Kör" helyiségében

harmadik évi rendes közgyűlését

arra, melyre az összes részvényesek és a Központ ezennel tisztelettel meghívottnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Előki megnyitó és a közgyűlési jegyzőkönyv vezetésére egy tag, a hitelesítésére két tag kinevezése.
2. Az ügyvezető igazgató jelentése.
3. Mérleg és veszteség nyereség számla előterjesztése.
4. A felügyelő bizottság jelentése.
5. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
6. Az üzleti nyereség hova fordítása és felosztása iránti határozat.
7. Egyéb ügyek és indítványok, amelyek csak úgy lesznek tárgyalhatók ha azok 8 nappal előbb az ügyvezető igazgatónál írásban beérkeztek.

A zárszámadások a Szövetkezetek helyiségében kifüggesztettek.

Makó, 1917. július 27-én.

Az igazgatóság.

V a g y o n .

Mérleg-számla.

T e h e r .

	K	I	K	I		K	I	K	I
Készpénzkészlet			32.577	59	1153 tag 1902 db üzlet rész a 20 K			38.040	
Árukészlet			30.833	91	Áruhitelzők				
Adósok			1.542	35	Kölcsön-számla				
Felszerelési költség	3828	91			Kamat-számla			398	
30 % levonás	1148	67	2.680	24	Átmeneti számla			2000	
Alakulási költség					Óvadék			2751	45
..... % levonás					Tartalékalap				
Kölcsön-számla					Új üzlet részek tartalékalaphoz				
Ingatlan számla					való járulása			21.674	
Kamat-számla					Pel nem vett osztalék			89	
Értékpapír-számla			100		" " " vásárl. vissz.			771	70
Üres edények, papír árú			1327		Egyenleg, mint nyereség			4861	68
Lőkasszában			404	74					
1 ló			1000						
			70465	83				70465	83

K i a d á s .

Veszteség-nyereség-számla.

B e v é t e l .

	K	I	K	I		K	I	K	I
Házbér			1800		1916. év VII. hó 26-tól 1917.				
Személyzet fizetése			4058	94	év VI. hó 29-ig				
Szállítási költség			7235	28	139198 kor. 42 fill. ára bevétel			23395	92
Üzleti költség			3715	41	után nyers haszon			846	
Adó			1061	94	Beiratási díjakból			396	
Felszerelés 30 % leírás			1148	67	Tőkekamatokból				
Alakulás ..... % leírás									
Jutalék-számla			826						
Kamat-számla									
Egyenleg, mint nyereség			4801	68					
			24.637	92				24637	92

Makó, 1917. június hó 29.

Martinek Béla
h. könyvelő.

Báló Antal
pénztárnok.

Kiss Károly
ágyv. igazgató.

Az igazgatóság részéről: Rácz Mihály.

Kaysor Lajos
elnök.

Kucser Károly

Ifj. Márton Bálint

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgáltván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatott.

A felügyelő-bizottság részéről:

Cirbus István elnök.

Fodor Péter.

Vincze Gergely.

Horváth Mihály.

Nacsa János.

Nagy István.

Tózsola Péter.

Nacsa Péter.

Abendachain György

Kiadó föld.

Egyiképpen Kassa György szomszéd... BARTAL ISTVANNAL

Kiadó föld.

A hivatalos... GALAMB SAMUELLEL

Ratbay Ferenc

Indulja, hogy... Keresemegat

Keresemegat

éhes papri, egy... ELADO föld

ELADO föld

Verebesben 3 hold, Birtokosok 2

Iritz Miksaival.

Egy szegény asszony... ELADO föld

Kiadó föld

Leleint... BARKÓ ILLÉNÉVEL

BARKÓ ILLÉNÉVEL

Makón... HÁZELADÁS

Házeladás.

Egy jó... Nagy György Károllyal

Nagy György Károllyal

Kiadó föld.

Fekete... Gera Antallal

Gera Antallal

Hédervári... Birtokok felvételnek.

Birtokok felvételnek.

Modern higiénikus szőrszálcsipő (kosmetika)

Müller Adalfné Makó, Ráday utca 48

Szappan, málvalica, málvacseres, pefundus...

Vihárcsípő... Müller Adalfné

Kiadó föld

Csikó... JANI FERENC tulajdonossal

JANI FERENC tulajdonossal

Ház és föld eladás.

Arany János... Arany János utca 60 sz. p.

Kiadó ház.

Moskó... Értékesei lehet a tulajdonossal

Értékesei lehet a tulajdonossal

Boros és Pálincás... Szt. László Pápai-Fürdő

Szt. László Pápai-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőzom teljes!

Káros... Fürdőzom teljes!

Károlyi Árpád, a Fürdő helyén

A Működő Pénzügyi Ujság... zálogintézkedése

zálogintézkedése

A legújabb... Tízenny hód föld há-

Tízenny hód föld há-

Tízenny hód föld há-

Díszvilági János

vagy... Díszvilági János

Kiadó földek.

An igaz... KÖRÖKPÁR

Körökpár

Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó föld.

Apátság... BALOG ANTALLAL

Földeladás.

A birtok... BARKÓ ISTVANNAL

BARKÓ ISTVANNAL

KISS KÁROLY... Feltétel nélküli vállalat.

Marhabört.

Marhabört, juhbört, nyulbört, hársny-

Löwenstein Armin

Deák Ferenc... Feltétel nélküli vállalat.

Legjobb minőségű Gyereki és

fehér- és vörös berek, valamint a legjobb minőségű

Iritz Sándor